

razbil in bi ljudje pofrkali v vodo. Po brazilijanskih rekah se ne moreš kupati, niti piti ne smeš, ker si sicer oglo dan do belih kosti. Imenovane ribice so znatna ovira pri prodiranju po brazilijanskih pragozdovih, kjer je večkrat mogoče naprej le po rekah.

Pajki kot vremenski preroki. Pajek je znan že iz starih časov kot zanesljiv vremenski prerok. Čim več delavnosti kaže pajek, čim daljša je pajčevina, tem sigurnejše lahko sklepamo, da bo lepo vreme trajno. Ako pa proizvaja pajek le kratke nitke in male mreže, se bo obrnilo vreme kmalu na dež. Ako pa zapustijo pajki svoje mreže in se poskrijejo, bo sigurno deževalo. Pri spremenljivem vremenu je pajčevina neznanost, kakor hitro se vreme izboljša, postanejo pajkove mreže večje. Najboljši čas za opazovanje pajkov je ob 10. uri predpoldne.

Konj — rešitelj. Turški jezdec srečajo v puščavi nedaleč od mesta Ark v Palestini tolpo tolovajskih Arabcev, vržejo se nad nje, mnogo so jih pobili, a ostale vjeli in jih odvedli proti Akru, da jih prodajo za sužnje. Na večer prenočijo skupno z ujetniki, ki so bili trdno zvezani v neki pusti dolini. Med ujetimi se je nahajal tudi Abu el Marš, ki je bil v boju ranjen na roki. Buden vsled bolečin, je čul med ostalimi konji tudi svojega žrebca, katerega je poznal po hrskanju. Ni se zmozel zadržati, da bi še vsaj enkrat ne pokramljal s svojim zvestim spremljevalcem, in radi tega se je porival, dasi z zvezanimi nogami s težavo po rokah k svojem konju in ga je nagovoril: »Ubogi moj konjiček! Kaj bi počel med Turki? Bil bi zaprt v hlevu z ostalimi konji, žena in otroci bi ti ne prinašali več velodovega mleka, niti ječmena ali prosa. Zato ostani v svobodi, a jaz pa bom prisiljen biti suženj. Uteci in zdirjaj dcmu, povej moji ženi in otrokom, da se Abu el Marš ne vrne več in liži roke moji deci. To rekši, razseka z zobmi zasanel sin puščave jermen iz kozje kože s katerim je bil konj privezan in si prizadeva ga pognati v beg. Zvest in pameten konj, videč svojega gospodarja ranjenega in zvezanega, sklone glavo, ga voha in zgrabi z zobmi pas, ki ga je imel krog sebe, zdirja z gospodarjem, dokler ga ni prinesel na svoj dom, kjer ga je položil na pesek k nogam žene in otrok. Hvaležen Abu el Marš je oskrboval svojega rešitelja kakor najboljšega prijatelja, a ko je poginil, mu je postavil spomenik. Ime te pametne živali živi še danes v ustih Arabcev pri Jerihl.

Bratovska ljubezen. Ladja, plavajoča v Indijo, se je razbila ob obali zapadne Afrike. Nekateri mornarji in potniki so splezali na obrežje in od tam skušali priti do kakšne človeške naselbine. Ostali so si iz ostankov desk zbili malo ladjico, s katero so se podali zopet na morje v domnevi, da jim bo po morju lažje priti v kakšno zavetišče, ali pa srečati ladjo, ki jih reši. Na žalost pa takoj doznajo, da je ladjica zelo preobložena in krmar je naglasil, da utojejo ako čolnu teže ne zmanjšajo. »Najmanje dvanajst oseb«, fe nadalje-

val, »mora ladjo zapustiti, ako nočemo, da vsi utonemo.« Radi tega so sklenili, da nasipljejo v posodico belih kroglic, med katere pomešajo dvanajst črnih, izmed katerih si vsakdo eno potegne. Kdor potegne črno, se mora prostovoljno pognati v morje in umreti. Črno kroglico je potegnil tudi potnik, ki je imel seboj mlajšega brata. Ta je pokleknil pred kapetana in ga prosil, da ga vržejo v morje mesto starejšega brata. »Moj brat«, je govoril, »skrbi za očeta, mater in moji dve sestrici, brez njegove pomoči bi padli v veliko bedo, radi tega prizanesite njemu in mene vrzite v morje!« Kapetan mu je željo izpolnil. Pahnili so ga v vodo. Deček je plaval šest ur za ladjo in je ni izpustil izpred oči. To vzbudi kapetanu naposled sočutje in ukazal je, znovič ga vzeti na ladjo. Pridni deček ni s svojo ljubeznijo rešil zgolj le brata, nego je s

svojo vztrajnostjo osvobodil tudi sebe smrti.

Plemeniti rešitelj. Car Peter Veliki, ki je položil zaklad velikosti in moči Rusiji, se je vozil nekoč na ladji po morju. Prigodi se pa, da bukne silovit vihar, ki trešči nek ribarski čoln na ondi se nahajajoče skalovje. Takoj odpošlje car vse svoje ljudi ribičem na pomoč in ostane sam na ladji. Tu nepričakovano uzre, kako se neka ženska z malim otrokom bori brezuspešno z valovi, ki jo lahko vsaki hip pogoltnjejo. Prezrši nevarnost, ki mu lahko povzroči lastno smrt, se vrže car v razburkane valove ter srčno reši ženo in otroka, katera bi bila brez njegove pomoči postala žrtvi neizogibne smrti.

Primarij v p. dr. J. Harpf v Slovenjgradcu ordinira zopet redno od 7. oktobra t. l. naprej. 1210

Kako vladajo boljševiki na Ruskem.

IV.

Kaj je dal komunizem ruskemu kmetu?

Na Ruskem 90 odstotkov vsega prebivalstva pripada kmečkemu stanu. Komunisti so kmetom obljubili vso zemljo, ki je bila prej last države, ter vso zemljo veleposestnikov in graščakov. Ob enem so se obvezali, da, ako ne bodo odpravili, bodo vsaj znatno znižali davek.

Katero izmed teh obljub so bratje komunisti izpolnili, ko so prišli do vlade?

Komunisti so res vzeli vsem veleposestnikom zemljo, a vse zemlje niso dali kmetom. Najboljšo zemljo so si obdržali in so tu ustanovili razne zavode za kmetijstvo in živinorejo. Ti zavodi so mastna mesta za boljševiške lenuhe in korist od njih imajo le krajevni boljševiški poglavarji.

Boljševiška statistika sama potrjuje, da je 20 odstotkov te najboljše in najbolj plodne zemlje pod upravo teh sovjetskih zavodov.

Zanimivo je tudi to, da sovjeti, ki so prejšnjim lastnikom zemljo odvzeli, zdaj isto dajejo na vživanje zaslužnim revolucionarjem kakor so jo poklonili tovarišu M. Morozovu in drugim. Torej so prejšnje lastnike z novimi naravnost zamenjali, le da so jim novi lastniki po godu in kakor ovaduhi za njihovo stvar.

Več zemlje prejšnjih lastnikov so dali boljševiki tudi tujim tvrdkam, na primer Krupu na Donu, Nanzenovi koncesiji, Judom itd.

Tako boljševiki svoje obljube kmetom niso niti približno izpolnili. Nekaterim so celo najboljše njive vzeli. Ob času strašne lakote nekateri niso mogli plačati davka. Za to so jim pa del zemlje kar zaplenili, na primer na Kubanu, na Donu, ob Tereku itd.

Druga obljuba boljševikov, da se bo znižal davek, se tudi ni izpolnila. V začetku so boljševiki poskušali uresničiti svoje družabne sanje. Kmetom so jemali poljske pridelke ter jim v zameno za to obljubljali obrtne izdelke, kot čevlje, obleko itd. Toda tudi te obljube niso držali.

G. Dujé je takrat živel na deželi ter je vse to videl s svojimi očmi. Kmetom so jemali zrno in tudi druge reči. Na Kubanu so morali kmetje dati mesečno po 2 funta (810 gramov) surovega masla od vsake krave, dva kg sira in tri jajca od vsake kokoši. Poleg tega so morali dati na leto pet kg mesa od vsake goveje glave v hlevu.

Tako so boljševiki nagromadili veliko zalogo živil, ki so pa vsled njihovega gospodarstva bila večinoma uničena. Surovega masla niso osolili, zato se je pokvarilo, sir je splesnil. Svinje, katere so gonili v velikih čredah v najhujši vročini na stotine kilometrov daleč, so pocrkale na potu. Ogromno bogastvo je propadalo, živila so se uničevala in nastala je tista strašna lakota, ko je nekaj milijonov ljudi umrlo vsled gladu in nalezljivih bolezni. Vsega tega so bili krivi boljševiki vsled svojega brezvestnega gospodarstva.

Lenin je spoznal, da tako ne more iti dalje, zato je odpravil davek v naturi (v pridelkih) ter je določil, da se davek plačuje v denarju. Leta 1923/24 so kmetje plačali 557 milijonov rubljev črvoncev. Ta davek povišujejo od leta do leta. Leta 1925/26 so plačali kmetje že 925 milijonov in leta 1927 že več kot eno milijardo rubljev-črvoncev. Davek pobirajo po vaseh z veliko brezsrčnostjo in nasiljem. G. Dujé navaja več žalostnih zgledov. Tukaj naj eden zadržuje!

V Roždestvenski stanicí Kubansko-Primorske oblasti je bila slaba žetev in prebivalci te vasi niso mogli plačati vsega davka. Vaška občina je zaprosila, da bi se znižal davek. Finančna oblast je odgovorila, da, če davek v gotovem času ne bo do poslednje kopejke plačan, ga bo pobirala prisilnim potom. Časi so bili slabi, denarja ni bilo, nikdo ni vedel, kako bo shajal do prihodnje žetve. Iz vseh teh vzrokov davka niso mogli plačati do določenega časa.

Teden pozneje so prišli komunisti po davke. Najprej so objavili v vasi obsedno stanje, zato so pripeljali seboj

10—15 vojakov. Ta oddelek vojakov je takoj začel zbirati talce izmed prebivalcev ter objavil, da bo vsak peti talec ustreljen, če takoj ne plačajo davka. Kmetje so vse storili, da bi plačali, a vse svote niso spravili skupaj. Zato so bili talci neusmiljeno ustreljeni. Tedaj pa se je vzdignila cela vas kakor en mož in vsi komunisti in vojaki, kateri niso pobegnili, so bili umorjeni. Nato so prišli v vas novi vojaki, Tataři po rodu, ter so v krvi udušili vstajo. Mnogo prebivalcev je bilo ustreljenih na licu mesta, nekaj desetini so jih zaprli in poslali v prognanstvo na Solovecki otok ali v Sibirijo. Posedva vseh teh siromakov so bila prodana, da so dobili denar za davke. Tako pobira davke »vlada delavcev in kmetov«.

Če se pokaže, da kak kmet prav pridno in uspešno obdeluje svojo zemljo, ga boljševiki krstijo za »kulaka«, obdačijo ga z visokimi davki in ga nadlegujejo tudi v političnem oziru. Posledica tega postopanja je ta, da kmetje skušajo pridelati le toliko pridelkov, kolikor potrebujejo zase in za svojo družino, ne pa več in sicer samo radi tega, da jih boljševiki ne prištejejo »kulakom«. Vsled takih odredb pod boljševiki ni mogoče noben gospodarski in kmetijski napredek. To je tudi daljnji razlog, zakaj Rusija, ko je bila pred letom 1914 žitnica Evrope, sedaj ne more izvažati nobenega žita.

Da bo slika ruskega kmeta pod boljševiki popolna, navaja gospod Duje kot očividec tudi en zgled, kako se vrše volitve v sovjetski vasi. Svobodnih volitev na Ruskem ni; tam je samo sila in strahovlada. V vasi Novolevševski so se vršile volitve tako: Na trgu pred cerkvijo je bilo zbrano ljudstvo. Na sredi trga se je dvigal oder, na katerem je bilo petero komunistov, kateri so predstavljali krajevno oblast. Komunist, tovariš Ubijkon, kandidat pri volitvah, je imel govor. Potem ko je vse naštel, kaj je že komunizem storil za vas, in kake dobrote bo še prinesel v bodočnosti, je pozval navzoče, da glasujejo. Rekel je: Tri liste so vlozene. Ena od njih je komunistična. Tisti, kateri so proti tej listi, naj vzdignejo roke. V tistem trenutku so Ubijkon in njegovi štirje tovariši vzeli revolverje v roke in so gledali navzoče z ostrim pogledom. Ubijkon je nadaljeval: Ali je kdo proti tej listi? Nikdo! Izjavljam, da je komunistična lista enoglasno sprejeta. Za to je nepotrebno, da se drugi dve listi dajeta na glasovanje.

One, kateri bi ugovarjali proti komunistični listi ali bi vzdignili roke v korist druge liste, bi takoj vrgli v ječo ali bi jih celo ustrelili.

V teku zadnjih let je sovjetska oblast z ozirom na to, da bi ji prodali kmetje zrno za izvoz, popustila svoj pritisk pri volitvah. Razdraženi kmetje v kubanski oblasti so zdaj izbacili vse komuniste, kateri so bili dotlej predsedniki različnih sovjetov. Sovjetska oblast se je vznemirila ter je razveljavila te svobodne volitve, češ, da se bile nezakonite. Razpisale so se nove volitve in da bi komunisti imeli uspeh, se

je vzela pravica glasovanja skoraj polovici kmečkega prebivalstva.

Vsled takih razmer je kmečko prebivalstvo na Ruskem proti sovjetom in proti komunizmu. Po vsej ruski zemlji in po vseh vaseh brez razločka se vzdiga k nebu vroča molitev: »Usmili se nas, o Bog, in naredi, da izgine ta komunistična nesreča! Najhujša druga oblast bi nam bila ljubša kot nasilje, katero trpimo pod komunisti.«

Boljševiška oblast se drži v ruski vasi samo s pomočjo bajoneta in nasilja.

Vasi smrti.

Pozornost celega sveta vzbujajo zadnje dni tri neznatne madžarske vasi: Tisza Kürt, Nagyred in Okecske. Sela ležijo v rodovitni ogrski nižavi ob reki Tisi. Bivališča so daleč proč od prometa. Le tu in tam se pelje mimo po Tisi kak manjši potniški parnik.

Iz omenjenih vasi so izročili v zapore mesta Szolnok 30 oseb. Med aretiranimi so kmetske ženske. Na pokopališčih vseh treh vasi pa izkopavajo grobove. Doslej so našli pri 17 že davno umrlih arzenik v taki množini, da bi bil ostanek še danes smrten za 10 oseb.

Zastrupljevalke so dobivale arzenik (mišnica) iz muholovnega papirja, ki je pa prepovedan. Dve babici v vasi Tizsakürt sta dobavljali iz papirja arzenik in ga prodajali sosedam, katerim je bil na potu: mož, oče ali svak. Strup so mešale ženske med jed. Zdravi mož je so umirali takoj in mrtvoogleda je mirno potrdil naravno smrt. Preostali ženski spol pa je po smrti objokoval nenadoma umrlega. S smrtjo očeta, strica je pripadla zapuščina otrokom, sorodnikom. Ako je izdahnil mož, se je poročila vdova v drugič, a tudi ta drugi mož je s časom kar naenkrat obolel ter se preselil v večnost. Leta 1925 so odkrili prvo zastrupljenje. Tedaj je postala smrtna žrtev starejša mamica, kateri je namešala med jed snaha večjo množino arzenika. Morilko so obsodili na smrt, a jo pozneje pomilostili na dosmrtno ječo.

Za tem so še le letos na praznik sv. Petra in Pavla zaprli prve nove obdolžence. Žandarji so prijeli dva mlada zakonska para. Eden od teh, Ladislav Szabo in žena sta zastupila radi dedščine očeta ter strica; druga zakonska Madarasz sta si zagurala z zastupljenjem očetovo dedščino.

S tema aretacijama je bila razvozljana cela strašna zagonetka.

Od obeh zgoraj omenjenih babic, ki sta prodajali strup, se je ena iz strahu pred kaznijo zastupila, druga pa obesila.

Koliko oseb je bilo zastrupljenih, ni natančno dognano. Sigurno je, da so našli v 17 krstah arzenik in še vedno nadaljujejo prekopavanje pokopališč. Preiskava se ukvarja s smrtnimi slučajmi omenjenih vasi v dobi zadnjih 15 let.

Iz izpovedi obdolženek je razvidno, da so se posluževale strupa iz pohlepa po dedščini ali pa radi nedovoljene lju-

bezni. Z arzenikom je bilo odstranjenih tudi mnogo otrok.

V treh vaseh ni niti ene družine, od katere bi ne sedel vsaj po en član pod ključem. Sela zastrupljevalk izgledajo kot izumrla.

Častilci kače.

Na predameriškem otoku Haiti, katerega je Kolumb pri iskanju Amerike prvega odkril, obstoja posebna republika zamorcev. Med haitškimi črnci je razširjeno še danes češčenje kače. To bogočastje nazivajo »Vodu«. Kljub vsem preiskavam in prizadevanju ni bilo mogoče iztrebiti omenjenega češčenja, ki je združeno z ljudožrstvom.

Na Haiti posedata skupaj starejša zamorka in zamorec v zaboju eno kačo. V živah bi naj bivalo božanstvo, ki zna prerokovati človeku prihodnost.

Češčenje »Vodu« kače se loči na dva dela. V prvem se sestanejo na večer člani kačjega bogočastja na bolj samotnem kraju. Svečenica in svečenik prineseta na sredino zbranih kačo v zaboju. Coprnica daruje belega petelina ali belo kozo. Po daritvi sede na zaboj, zbrani vprašujejo razne za bodočnost zanimive reči in čarovnica odgovarja na vprašanja.

Preroškimi odgovori sledi sprejem novih članov, ki se morajo zakleti pri nebu in zemlji, da ne bodo črhnilo o početju »Vodu« častilcev niti besedice. Prvi del bogoslužja zaključí ples. Ravno nkar opisano bi ne bilo nič kaj groznega. Na krajih, kjer se zbirajo častilci kače pa najdejo še danes človeške lobanje in kosti in to je ravno oni drugi del »Vodu« vere, ki je več nego živalski.

Ako svečenica ne more dati pravih odgovorov na stavljena vprašanja, izjavi, da je treba v kači bivajočega boga preroka potolažiti s človeško žrtvijo in po največ so to nedolžni otroci.

Človeške daritve pri sestankih »Vodu« privržencev se omenjajo že leta 1797. Le enkrat od obstoja groznega kačjega češčenja do danes se je posrečilo zločin odkriti in ga tudi zasluženokaznovati.

Kačji svečenik zamorec Congo Pelle je pregovoril svečenico svojo sestro Jeanne, da je zvalila svojo mladoletno nečakinjo Claireno na »Vodu« sestanek v neko hišo. V drugem delu češčenja je bil otrok umorjen, razsekan in koščeki mesa razdeljeni med zbrane. Celi ljudožrški prizor je gledala in opazovala na skrivaj deklica Losoma, ki je zadevo oblastim javila in jo izpričala. Zaprli so 14 oseb. Zverinski zločin so dokazali 8 osebam, ki so bile obsojene na smrt. 13. februarja 1864 so ustrelili radi ljudožrstva štiri moške in štiri ženske. »Vodu« sekta je danes zelo razširjena med ameriškim zamorci, a jej ne more nikdo prav blizu radi nerazumljive molčečnosti njenih članov.

Celo več predsednikov haitške zamorske republike je bilo privržencev in svečnikov »Vodu« častilcev.

Čitajte „Slov. Gospodarja“